

DARBA VIDE

ASKĒTISKI UN ĒRTI

IT uzņēmuma Visma biroja dizainā valda Ziemeļvalstīm raksturīgie pieklusinātie toni.

12. lpp.

EKSPORTSPĒJA

NO SLĒPĒM LĪDZ FERMĀM

Plastmasas produktu ražotājs SIA Virte Tehnoloģijas 2017. gadā spējis būtiski kāpināt apgrozījumu.

13. lpp.

dienas business

Konkurence starp mazumtirgotājiem bijusi vienmēr un, visticamāk, tā tikai saasināsies. Izaugsme var notikt divos veidos – pārdodam lielāku apjomu vai arī notiek cenu celšana. Līdz ar to konkurences saasināšanās diez vai cenu aspektu tik vienkārši ļaus audzēt,

VALDIS TURLAIS, SIA RIMI LATVIA VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS.

6.-7. lpp.

OPERATĪVI, BET SĀPĪGI

ABLV Bank vadības lēmuma par pašlikvidāciju lielākais trumpis ir iespēja pašiem iecelt likvidatoru, kuram akcionāri uzticas. Daļu no saistībām noteikti izdosies atmaksāt, jo likviditāte ir augsta, taču pastāv jautājums, vai naudas pietiks visiem. Tas 30 dienu laikā jāizvērtē Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, līdz ar to pastāv arī iespēja, ka atļauja pašlikvidācijai netiks dota. Banku uzraugs sola nevilcināties un situāciju vērtēt operatīvi.

4.-5. lpp.

BANKAS

Pašlikvidējoties var iegūt vairāk naudas

ABLV Bank vadības pieņemtais lēmums par pašlikvidācijas uzsākšanu ekspertu vērtējumā ir prātīgs solis, jo ļaus atgūt maksimāli daudz līdzekļu; būtiska nozīme būs tam, cik ilgi varēs gaidīt, realizējot lielākos aktīvus, jo potenciālie pircēji jau met aci uz izdevīgiem darījumiem

FOTO: EVA LENSĀLETA

Patlaban banka izvēlējusies likvidatora kandidātu un veido tālākās darbības plānu, no kā būs atkarīga turpmākā tās aktīvu nākotne.

Citiem neuzticēts

Šīs nedēļas sākumā AS ABLV Bank akcionāru sapulce pieņēma lēmumu veikt pašlikvidāciju, kas nozīmē, ka bankas akcionāri likvidatoru izvēlēšies paši. Bankas valdes priekšsēdētājs Ernests Bernis uzsver, ka līdz ar šo lēmumu ir izdzēsta bankas 25 gadu darbība: «Lēmums pašlikvidēties ir smagākais lēmums manā dzīvē. Bankas vadība darījusi visu, ko varēja, savākusi visus nepieciešamos līdzekļus, lai atsāktu darbību, taču tika lemts par noguldījumu nepieejamību, ko var saistīt ar politiskiem lēmumiem. Zinot, kas notiek ar Latvijas uzņēmumu, kad tajā sāk darboties maksātnespējas administrators, pieņemam lēmumu pašlikvidēties.» viņš uzsvēra. Viņaprāt, šajā situācijā tā bija vienīgā pareizā izvēle, lai aizsargātu klientus, kreditorus un cilvēcīgi sakārtotu darbinieku attiecības. Arī bankas valdes loceklis Vadims Reinfelds skaidro, ka pie pašlikvidācijas būtiskākais aspekts ir tas, ka kontroli pār likvidatoru veic bankas akcionāri, līdz ar to process tiek vērstis, lai tiktu atgūti pēc iespējas vairāk. Akcionāru pilnsapulce ir ievēlējusi arī likvidatora kandidātu – zvērinātu advokātu Elviju Vēberu, jo viņam ir liela pieredze maksātnespējas jautājumos, un paredzams, ka likvidatoru grupā strādās arī nekustamo īpašumu eksperts *New Hanza Capital* vadītājs Andris Kovaļčuks un korporatīvo finanšu eksperts Arvids Kostomārovs. Tagad piecu dienu laikā likvidatoram FKTK jāiesniedz likvidācijas plāns, un ne ilgāk kā 30 dienu laikā komisijai tas jāizvērtē un jāakceptē. Pēc visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas FKTK izskatīs saņemto informāciju, tai skaitā pēdējo kredītiestādes pārskatu, kas atspoguļo bankas finanšu stāvokli, un izvērtēs visus dokumentus. Ja FKTK akceptēs bankas projektu par pašlikvidāciju, komisija tālāk iesniegs lēmuma projektu Eiropas Centrālajai bankai par kredītiestādei izsniegtas licences anulēšanu. FKTK priekšsēdētājs Pēteris Putniņš piebilst, ka komisija lieki laiku nekavēs, un skaidrībai šādos jautājumos jābūt pēc iespējas ātri.

Atkarīgs no likvidatora

Pēc plāna akceptēšanas likvidatoru grupa sāks savu darbu, līdz tam brīdī bankas darbību turpina bankas valde un kredītiestāde turpina darboties tāpat kā līdz šim, ievērojot visus tai piemērotos ierobežojumus. Šobrīd notiek likvidācijas plāna izstrāde. Bankas padomes priekšsēdētājs Oļegs Fijs norāda, ka turpmāk rūpīgi uzraudzīs visus procesus, kas saistīti ar likvidatoru darbu, lai spētu norēķināties ar visiem klientiem, darbiniekiem un kreditoriem. Par turpmāko likvidācijas gaitu nākotnē informēs likvidators, un par plāna elementiem pašlaik pārāgri ir spriest, bet visi prasījumi tiks apmierināti, jo bankai ir

**INFORMĀCIJAI
ABLV Bank finanšu dati**

ABLV Bank finanšu rādītāji uz 23.02.2018.

- Aktīvi: 3,31 miljards eiro
- Vērtspapīri: 939 miljoni eiro
- Kredīti: 963,8 miljoni eiro
- Noguldījumi: 2,1 miljards eiro
- Kapitāls un rezerves: 353,6 miljoni eiro
- Darbinieku skaits: 971

ABLV BANK

FOTO: EVA LENSĀLETA

pietiekams pašu kapitāls un tā spēj norēķināties ar noguldītājiem, apgalvo V. Reinfelds. «Savukārt jautājums par tālāko aktīvu nākotni būs liela mēra atkarīgs no likvidācijas,» piebilda V. Reinfelds.

Bankas likvidatoriem būs uzdots atspēkot arī ASV *FinCEN* paustos apgalvojumus, lai ļautu Latvijai atgūt reputāciju pasaules finanšu tirgos, stāsta E. Bernis. Plānots, ka piektdien sāksies garantēto naudas līdzekļu izmaksa bankas klientiem, par pilnvaroto banku tiks ziņots tuvākajā laikā, un šī nauda tiks pilnībā izmaksāta no ABLV Bank līdzekļiem. Atlīdzības izmaksa tiks nodrošināta par visu veidu noguldījumiem visās valūtās apmērā, kas nepārsniedz 100 000 eiro visos klienta kontos kopā, ieskaitot kontus, kas atvērti iestādes filiālēs. Valsts garantētā summa attiecas gan uz noguldījumiem, gan uz norēķinu kontu atlikumiem, gan algu kontiem, krājkontiem un citiem. Par noguldījumiem, kas nepārsniedz 100 000 eiro, atlīdzība tiek izmaksāta pilnā noguldījuma apmērā. Tiesības saņemt garantēto atlīdzību

Lēmums pašlikvidēties ir smagākais lēmums manā dzīvē. ABLV Bank vadība darījusi visu, ko varēja, savākusi visus nepieciešamos līdzekļus, lai atsāktu darbību,

 UZSKATA BANKAS
 VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS
ERNESTS BERNIS.

noguldītājiem būs vēl piecus gadus pēc noguldījumu nepieejamības iestāšanās. Savukārt par noguldījumiem, kas pārsniedz šo summu, informācija tiks sniegta vēlāk. Bankas aizpēmejiem šobrīd nemainās kredītu noteikumi, paliek spēkā maksājumu grafiki un saistības, mainās vien norēķinu kārtība. Par tālāko kredītporfeļa likteni lems likvidators. Nākamajā nedēļā notiks pirmā darbinieku atlaišana, un darbu zaudēs aptuveni 30% jeb 300 darbinieku, kas strādāja klientu apkalpošanas, risku un atbilstības jomā. Par tālāko atlaišanas plānu lems likvidators. Notikušais pārvelk arī svitru bankas iecerēm būvēt jaunu darījumu kvartālu *New Hanza*, kur bija plānots ieguldīt līdz 1 miljardam eiro, projekts tiek iesaldēts, būvdarbi šobrīd ir pārtraukti, atzīst O. Fijs.

Operatīvi, bet sāpīgi

Eksperti uzsver, ka bankas vadība, pieņemot lēmumu par pašlikvidāciju, izrādīja drosmīgu iniciatīvu un tāda veida spēš atgūt lielāku aktīvu apmēru.

«Bankas akcionāri ar savu lēmumu pavisam noteikti kārtējo reizi ir apliecinājuši sev piemītošo biznesa domāšanu,» uzskata zvērinātu advokātu biroja *TGS Baltic* vecākā juriste Alise Eljašāne. Viņa raksturo, ka lēmums ir operatīvs un, lai gan sāpīgs, pašreizējā situācijā akcionāru interesēm visatbilstošākais. «Iespēja pašiem izvēlēties likvidatoru likvidācijas procesā potenciāli palīdzēs aizsargāt bankas akcionāru intereses, līdz ar to akcionāri noteikti būs ieguvēji. Vai šāds ABLV akcionāru lēmums ir bankas kreditoru, tai skaitā, klientu interesēs? Ja atbalstām principu «darbi runā skaļāk nekā vārdi», tad nevar nepamanīt, ka Latvijas Krājbankas un Trasta Komerčbankas kredītiestāžu likvidācijas procesi, ko veikuši FKTK ieteikti likvidatori, ir beigušies ar bankrota procedūras uzsākšanu. Līdzekļu apjoms ir izrādījies nepietiekams, lai norēķinātos ar banku noguldītājiem. Pašreizējā ABLV bilance dod pamatu cerībām, ka klientu prasības tiks apmierinātas,» viņa lēš. A. Eljašāne vēl piebilst, ka, lai gan ABLV ir iesniegusi FKTK lēmumu par pašlikvidāciju, saskaņā ar likumu FKTK ir tiesības 30 dienu laikā pārbaudīt, vai banka spēj noteiktajā termiņā un pilnā apmērā izpildīt saistības pret kreditoriem. Līdz ar to pastāv iespēja, ka atļauja pašlikvidācijai netiks dota. Tāpat jāņem vērā, ka, veicot pašlikvidāciju, akcionāru izvēlētais likvidators var vēlāk konstatēt, ka kredītiestādes mantas nepietiek visiem kreditoru prasījumu pilnīgai apmierināšanai. Šādā gadījumā likvidatora pienākums ir pieņemt lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu.

Var nepietikt

AS *BDO Latvia* partneris Jānis Zelmenis raksturo, ka, pirmkārt, pašlikvidācija ir īpatnēja ar to, ka to veic samērā labā biznesa situācijā - ja aktīvi un saistības ir līdzīgā apmērā, taču pašlikvidācijas lielākais trūpmis ir tas, ka to izpilda to pašu līdzšņiejo akcionāru iecelts likvidators, kuram akcionāri uzticas. «Acīmredzot ABLV

INFORMĀCIJAI Maksātspējas procesa rādītāji

	2016.gads*	2017.gads	DB2018
Vidējais ilgums	1,67 gadi	1,67 gadi	1,7 gadi
Nodrošināto kreditoru atgūtais no 1 eiro	0,23	0,31	0,58
Izmaksas viena eiro atgūšanai	1,46 eiro	2,17 eiro	9% no īpašuma vērtības
Tukšo procesu īpatsvars	63%	61%	Nav informācijas

* - dati par II pusgadu
DB2018 - Doing Business 2018 vidējais rādītājs OECD
DB PĒC SAĒIMAS PUBLISKO IZDEVUMU UN REVĪZIJAS KOMISIJAS SĒDES MATERIĀLIEM

MAKSĀTNESPĒJA

Administratoru atlīdzības var apcirpt

Pusotra mēneša laikā visām iesaistītajām institūcijām ir jāsaņem priekšlikumi par administratora atlīdzību apmēru gan fizisko, gan juridisko personu maksātspējas procesos; kredītiestāžu administratoriem tos mainīs nekavējoties

Bank akcionāri vēlas lēmumus vairāk atstāt savā ziņā, kas nenotīk, ja bankai iestātos maksātspēja un likvidatoru pēc FKTK ieteikuma ieceltu tiesa, viņš skaidro. Tomēr, pēc viņa teiktā, neskatoties uz to, ka ABLV Bank akcionāriem šajā laikā izdevās savākt milzīgu daudzumu naudas, nav pārliecības, ka pilnīgi visas saistības izdosies nosegt pilnā apmērā. Daļu no saistībām noteikti izdosies atmaksāt, jo likviditāte ir augsta, taču pastāv jautājums, vai naudas pietiks visiem. Banku likvidācijas gadījumos parasti rodas tā saucamās šķēres, kas veidojas tadē, ka saistības ir īstermiņa (kompensācijas darbiniekiem, konta atlikumi un citi maksājumi), savukārt aktīvi (tie, kas ieguldīti nekustamajos īpašumos, kā arī kredīti) ir ilgtermiņa, līdz ar to tie tiem nav iespējams uzreiz tikt klāt, un, jo ātrāk tos grib realizēt, jo mazāk naudas par tiem iespējams saņemt, skaidro eksperts. Pašlikvidācijas gadījumā likvidatora mērķis ir saņemt par saviem aktīviem maksimāli lielu summu, un to var sasniegt, ja nestrādā un ir iespēja nedaudz nogaidīt. Tajā pašā laikā visi par šo procesu ir informēti un līdz ar to gaida, ka piedāvājuma cena būs zema - neviens, piemēram, bankas ēku nepirks par tās patieso vērtību, jo zinās, ka kredītiestāde to agri vai vēl būs spiesta pārdot, turklāt nekustamā īpašuma mērķis nav likvidāties tieši uz lieliem darījumiem. Pašlikvidācijas gadījumā pēdējais, kas kaut ko saņem, ir akcionāri, līdz ar to, jo ilgāk viņi var gaidīt, jo lielāku summu par šiem īpašumiem viņi varētu saņemt. Savukārt kredītiestādes bankai ir lielākā vērtība - jo vairāk kredītiestādes ir maksājōsu klientu, jo tas ir vērtīgāks.

Rīcība kūtra

Pēdējā laikā notikumi gan iezīmē arī būtiskas problēmas vietējo amatpersonu un institūciju rīcībā - novēloto reakciju, kā arī nespēju definēt vienotu nostāju. Nākotnē bankas darbības pārtraukšanai neapšaubāmi būs ietekme arī uz citiem projektiem un kopējo tirgu. Tā E. Bernis prognozē, ka nerezidentu tirgu šīs notikums ietekmēs ļoti negatīvi, un paredzams, ka daļa klientu aizies uz citām valstīm. «Vienmēr slava pieder tiem, kam ir iniciatīva un drosmē. Šobrīd visi taisa nopietnas sejas, nepieņem nekādus lēmumus un spēlē pingpongu starp Frankfurti, Rīgu un Vašingtonu. Akcionāri saprata savu nolemtību, nāca ar iniciatīvu un rīkojās,» situāciju raksturo J. Zelmenis. Tālāk, pēc viņa teiktā, ir jāskatās uz to cilvēku spējam, kas spēlē «pingpongu», jo ABLV Bank nenoliedzami ir sabiedriski svarīga banka, tā nav vienkārši SIA, ko nolemj likvidēt, izmaksā vienu naudu, un process noslēdzas. Šajā gadījumā būtu vēlams, lai kādā brīdī arī politiķi beidzot sāktu paust iniciatīvu, spētu modelēt un paredzēt vismaz pussoli uz priekšu. «Šobrīd redzam tikai to, ka notiek notikumi un daži reaģē ar 48-72 stundu nobīdi, bet iniciatīvas nav nekādas, un katrs rīkojas un izsakās pats par sevi,» piebilst BDO partneris.

Elīza Grīnberga, speciāli DB

Notikušais pavēl svītru bankas centieniem būt jaunū darījumu kvartālu New Hanza, kur bija plānots ieguldīt līdz 1 miljardam eiro, projekts tiek iesaldēts, būvdarbi šobrīd ir pārtraukti,

ATZĪST ABLV
BANK PADOMES
PRIEKŠSĒDĒTĀJS OĻEGS
FIĻS.

Šobrīd visi taisa nopietnas sejas, nepieņem nekādus lēmumus un spēlē pingpongu starp Frankfurti, Rīgu un Vašingtonu. Akcionāri saprata savu nolemtību, nāca ar iniciatīvu un rīkojās,

UZSVER AS BDO LATVIA
PARTNERIS JĀNIS
ZELMENIS.

Tāds ir Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdes rezultāts. Ārvalstu investoru padomes pārstāve Ilze Znotiņa uzskata, ka nevar atrauti skatīties tikai un vienīgi administratoru atlīdzību apmērus, bet jārunā kompleksī, ieskaitot arī administratoru izmaksas, jo tajās, piemēram, ir jumta tīrīšana no sniega. Latvijas Komerčbanku asociācijas padomnieks Kazimirs Šjakota aicināja publiskot administratoru atskaites katrā maksātspējas lietā, tādējādi dodot tiesības un iespējas jebkuram interesentam sekot līdzi, kas notiek katrā konkrētā maksātspējas procesā. Atbildīgās komisijas priekšsēdētājs Andris Bērziņš aicināja arī šo ideju iekļaut izvērtējamā priekšlikumā sadaļā, kaut arī no Maksātspējas administrācijas skanēja iebildums attiecībā uz to, ka pilnībā šī iecere neesot īstenojama saistībā ar personas datu aizsardzības prasībām attiecībā uz fiziskajām personām.

Atgūst tikai mazu daļu

Klātesošo pārsteigumu radīja Maksātspējas administrācijas apkopotie dati (pēc attiecīgas metodoloģijas), kuri rāda, ka nodrošinātais kreditors pērn vidēji atgūst tikai 31 procentu no katra eiro, savukārt 2016. gadā šis atgūtais apjoms ir bijis 23 procentu līmenī. Maksātspējas administrācijas pārstāve šo atgūtās naudas apjoma pieaugumu novērtēja par labu esam, norādot, ka OECD vidēji tiekot atgūti 58 procenti no viena eiro. Savukārt I. Znotiņa uzskata, ka šie rādītāji nebūt nav uzskatāmi par labiem, jo pretējā gadījumā no viena eiro parāda tiktu atgūti vismaz 70 procenti. Vienlaikus radās retorisks jautājums, kurš gan vēlēšies kādam aizdot naudu, ja no aizdotā eiro var atgūt vien mazāk par trešdaļu. Skanēja arī piebilde, ka nenodrošinātie kreditori vispār paliek tukšā, tāpēc atgūtās naudas apmērs pat ir vēl mazāks. I. Znotiņa atgādināja, ka savulaik pētījumā secināts, ka no 2008. gada līdz 2014. gadam maksātspējas procesos izkūpējuši 665 milj. eiro, kas ir ļoti liela summa. Kā svarīgākā šādas situācijas problēma tika minēta savlaicīga maksātspējas pieteikuma neiesniegšana.

1 eiro maksā 2,17 eiro

Vēl vienu pārsteigumu izraisīja Maksātspējas administrācijas aprēķini, ka pērn viena eiro atgūšanai vajadzējis iztērēt 2,17 eiro, savukārt 2016. gadā - tikai 1,46 eiro. Tas, protams, esot vidējais rādītājs, jo ir gan tādi maksātspējas procesi, kuros viena eiro atgūšanai tiek iztērēti daudz mazāk (10 procenti), bet esot arī citi, kuros tērē tieši pretēji - daudz vairāk (32 eiro). Minēto skaitļu dēļ arī 2018. gadā Maksātspējas administrācija kontrolēsot izmaksas - vērtis administratoru noslēgto li-

gumu un tajos iekļauto izmaksu pamatotību un atbilstību tirgus situācijai. A. Bērziņš atgādināja, ka tikai pēc masu medijos esošās informācijas dažu labu administratoru atlīdzība ir mērama ne tikai miljonos, bet pat vairākos desmitos miljonos eiro, kas situācijā, kad galu galā rezultāts ir negatīvs un kreditori vai to daļa paliek tukšā, nav pieņemami. Saeimas atbildīgās komisijas priekšsēdētājs arī interesējās, vai Maksātspējas administrācijai ir informācija par administratoriem, kuri no šī darba ir nepelnījuši visvairāk, piemēram, par 2016. gadu. Valsts kontroles pārstāve Ilze Grīnhofa norādīja, ka, vērtējot 40 maksātspējas procesus laikā no 2015. līdz 2017. gadam, secināts, ka 17 procesos nav atgūts vispār neviens eirocents, savukārt labākajos ir atgūti pat 60 procenti no viena eiro parādiem. Liela daļa kreditoru prasījumu ir nodokļu parādi, 12 procesos no 40 vērtētajiem nodokļu administrācija ir vienīgais kreditors - vairāk nekā 11 milj. eiro apmērā, bet atgūti tikai 21 000 eiro. I. Grīnhofa aicināja vērtēt to, kas notiek līdz maksātspējas procesa ierosināšanai, pieļaujot ļaunprātību, sākot no tā, kāpēc šie uzņēmumi vispār ir bijuši izveidoti.

Mazāka atlīdzības bāze

Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs Edgars Putra atzina, ka jau šīs nedēļas Saeimas sēdē ir paredzēts steidzamības kārtā izskatīt grozījumus kredītiestāžu likumā un mainīt bāzi, no kuras tiktu rēķināta administratora atlīdzība bankas administrēšanā. No 2013. gada vasaras vidus ir noteikta administratora atlīdzība 2%, 3%, 4% un 5% atkarībā no atgūtā kreditoru prasījuma apjoma, kas būtībā ir motivējoši, taču vai šī likme ir adekvāta visās situācijās. Grozījumu mērķis ir no administratora atlīdzības aprēķina bāzes izslēgt bezskaidras naudas līdzekļus, finanšu instrumentus (vērtspapīri, obligācijas utt.), kuri nav jāatgūst vai arī to atgūšana nav sarežģīts process. «Tā ir nepilnība, kura ir jālabo, un to arī darīsim,» uzsvēra E. Putra. Viņš atzina, ka pagaidām nav plānots pārskatīt procentuālo atlīdzību. Piemēram, ja kredītiestādes administrators atgūst 100 milj. eiro, tad var saņemt atlīdzību no 2 līdz 5 milj. eiro, bet tam ir piemaksas koeficients par sarežģītību.

Likums atvērts

Pašlaik Saeimā izskatīšanai ir iesniegti grozījumi Maksātspējas un Civilprocesa likumā saistībā ar strīdu izskatīšanu kreditoru prasījumu atzīšanas procesā. Pēc Tieslietu ministrijas parlamentārā sekretāra Jāņa Iesalnieka sacīta, būtiskākais to efekts būs labāka strīdu izskatīšanas kārtība, un vienlaikus maksātspējas administrācija tiks pārvēlēta par Maksātspējas kontroles dienestu.

Māris Kirsons